אלא למ"ד טמון באש קמיבעיא ליה מאי איבעי ליה קראי אמר לך טמון וחדא מהנך קמיבעיא ליה בשלמא למ"ד הני תרתי היינו דכתיב [א]ולא אבה דוד לשתותם אמר כיון דאיכא איסורא לא ניחא לי אלא למ"ד טמון באש קא מבעיא ליה מכדי גמרא הוא דשלחו ליה מאי לא אבה דוד לשתותם דלא אמרינהו משמייהו אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו [א]ויסך אותם לה' בשלמא למ"ד הני תרתי משום דעבד לשם שמים אלא למ"ד טמון באש מאי ויסך אותם לה' דאמרינהו משמא דגמרא: **מתני'** [א]עברה גדר שהוא גבוה ד' אמות או דרך הרבים או נהר פטור: **גמ'** והתניא עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות חייב אמר רב פפא [ב]תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה שש אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע אמות פטור תנא ברא מלמטה למעלה קא חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד ארבע אמות חייב אמר רבא ד' אמות שאמרו דפטור אפילו בשדה קוצים אמר רב פפא ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות אמר רב [ג]לא שנו אלא [ד]בקולחת אבל בנכפפת אפילו עד מאה אמה חייב ושמואל אמר מתני' בנכפפת אבל בקולחת אפי' כל שהוא פטור תניא כוותיה דרב בר"א בקולחת אבל בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה מיל חייב [ג]עברה נהר או שלולית שהם רחבים ח' אמות פטור: דרך הרבים: מאן תנא אמר רבא ר"א היא [ה]דתנן רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות כדרך רה"ר [ו](פטור):

או נהר: רב אמר נהר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מ"ד נהר ממש אע"ג דליכא מיא ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא אין אבל לית ביה מיא לא תנן התם [ז]ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית [ח]ודרך היחיד ודרך הרבים מאי שלולית אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי גשמים שוללין שם רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה מאן דאמר מקום שמי גשמים שוללין שם כ"ש אמת המים ומאן דאמר אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי דהגהו באנגי

ה"ג קראי למה לי ולא גרסינן תרי: **מכדי גמרא שלחו ליה.** לא נצרך אלא ללמוד הלכה כמו ששלחו לו ומאי ולא אבה: **דעבד לשם שמים.** כיון דאיכא איסורא גבי איניש דעלמא: **מתני' דרך הרבים.** י"ו אמות מעגלות דדגלי מדבר ילפינן במסכת שבת (ד' צט.): **גמ' תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה שש אמות או חמש אמות או ד' אמות פטור.** דס"ל עד ועד בכלל: **ותנא ברא קחשיב מלמטה למעלה שתי אמות או שלש אמות חייב.** וד' אמות פטור דס"ל עד ולא עד בכלל. וכולן שוין כד' אמות דפטור לתנא דידן עד ועד בכלל לתנא ברא עד ולא עד בכלל: **ואפילו בשדה קוצים.** אפילו היתה שדה שקופלת ו)[לשם] האור מעל לגדר מלאה קוצים שנוח האש לבער בה ולדלג פטור: **לא שנו.** דפטור: **אלא בקולחת.** אש שקולח מתמר ועולה למעלה: **אבל נכפפת.** שהרוח מטה אותה וכופה לצדדין ומפסיק השלהבת ודולגת לשון מורי. לישנא אחרינא נכפפת אש נמוכה הולכת ונסרכת בעשבים ובקשמים שעל גבי קרקע הלכך אפילו עברה דרך רה"ר רחב מאד חייב: **במה דברים אמורים.** דאם עברה דרך רה"ר פטור: **שלולית.** לקמיה מפרש: **ר"א.** במתניתין (פ"ב): **אריתא דדלאי.** יאור קטן שדולין ממנו ומשקין שדות: **מאן דאמר נהר ממש אע"ג דלית ביה מיא.** דהואיל ורחב הוי כדרך הרבים: **מפסיקין לפאה.** להניח פאה מכל אחד ואחד: **הנחל.** שדה מכאן ושדה מכאן ונחל עמוק באמצע חייב להניח פאה מכל אחד ואחד: **דרך היחיד.** ארבע אמות: **שוללין.** מתקבצין כמו מן השלל של בילים (גילה דף ז.). דבר אחר לשון שלל ומלקוש (במדבר לא) דבר המקובץ: **שמחלקת שלל לאגפיה.** שמשקין אותן ממנה והן עושין פירות: **באנגי**

ה"נ אלא למאן דאמר טמון באש תרתי קראי למה לי. אבל הא לא בעי דלמה לי כלל קראי דחד קרא אצטריך לכל הפחות משום נעילה דטמון והא דכתיב ויגלה לר"י הגילה שלא הניח לשרוף כדי שלא יתחייב בטמון ולרבנן שהציל את המזיק שלא נתחייב לשלם אבל תרי קראי למה לי דלמ"ד לאחלופי אע"פ שאם לא היו עדשים היו צריכים ליטול אם מותר ליטול שעורים על מנת לשלם דמים מ"מ הוכיר עדשים לפי שהיו מזומנים שם והיו רוצים לפרעם מתחיהן ולמ"ד להציל עצמו בממון חבירו מיבעיא ליה בשעורין דלא חשיבי כל כך ובעדשים דחשיבי טובא אלא למ"ד טמון תרוייהו למה לי ובקונטרס גרס קראי למה לי: **מאי ולא אבה דוד לשתותם.** הוה מצי למימר אחד מהנך דמיבעיא ליה עם טמון אלא משמע ליה דאכל מילתא דאיבעיא ליה קאי ומכאן קשה לפי פירוש הקונטרס דמעשה בא לפניו ששרפו אנשיו גדיש והיו בה כלים טמונים דלפירושו הוה ליה למימר שלא אבה דוד לשתות היינו שלא רצה להפטר מחמת שהוא מלך:

עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות. בגמרא מפרש ארבע אמות משפת קוצים ולמעלה ונראה לר"י דאיירי שאין הגדר גבוה מן השלהבת שאם היה גבוה יותר מאי קמפליג בין קולחת לנכפפת מה לי זה ומה לי זה כיון שהגדר גבוה מן השלהבת מה יכולה להזיק אלא ודאי כשאין גבוה מן השלהבת איירי ומיהו כשאין עצי הדליקה גבוהין מן הגדר איירי שאם היו גבוהין מן הגדר מה מועיל שהגדר גבוה מן הקוצים הרי הוא כאילו היתה המדורה על הגדר אלא כשעצי הדליקה שוים לגדר איירי או נמוכים מן הגדר ועוד נראה דגבוה ד' אמות דקתני אעצי הדליקה קאי שהגדר גבוה מעצי הדליקה ארבע אמות ורב פפא בא להוסיף בגמ' שמשפת קוצים ולמעלה נמי בעינן ארבע אמות אבל פשיטא דמתניתין אעצי הדליקה קאי ולשון עבר לא שייך אם לא היה הגדר גבוה מעצי הדליקה אע"פ שהשלהבת עולה למעלה מן הגדר:

והתניא עברה גדר כו'. אומר ר"י דלאי גרסי' בברייתא עד ובמתניתין לא גרסינן עד לא ניחא דלא שייך למפרך כלל דפשיטא דברייתא מלמטה למעלה קא חשיב דבעינן אחר לא מיפרש אלא עד ולא עד בכלל דבכל מקום ד' אמות כלמעלה מד' אמות ובמתניתין לא קתני עד דבארבע אמות פטור ואפילו קתני במתניתין עד כמו בברייתא אין שייך להקשות דפשיטא דמתניתין לא מיפרשא אלא מלמעלה למטה ובריית' לא מיפרשא אלא מלמטה למעלה אבל אי במתניתין קתני עד ובברייתא לא קתני עד או שייך למפרך שפיר אי נמי בשניהם אין עד שייך למפרך שפיר דמתניתין קתני כד' אמות פטור ובריית' קתני חייב ואי"ת אי בשניהם אין עד אמאי אצטריך לשנויי מתניתין מלמעלה למטה ובריית' מלמטה למעלה לימא מתניתין ד' אמות דוקא בלא עד ובריית' מיפרשא בעד וי"ל דכיון דלא קתני עד לא כאן ולא כאן סברא הוא דכי היכי דהך מיפרשא בעד הך נמי מיפרשא בעד:

לא שנו אלא בקולחת. אגדר קאי וגרס אבל בנכפפת אפי' עד מאה אמה ולא גרס מאה מיל דמיל לא שייך בגובה ולפי הספרים דגרסי מאה מיל נ"ל דקאי אדרך רה"ר ואין נראה דהא בסמוך מייתי משנה דדרך הרבים ואמרינן עלה מאן תנא משמע דעד השתא לא איירי בה אע"ג דברייתא דתניא כוותיה גרס מיל דברוחב איירי ולא בגובה כדקתני ועצים מצויין לה מ"מ שפיר קאמר תניא כוותיה דברייתא מוקמה למתניתין בקולחת: **דרך** הרבים מאן תנא רבי אליעזר היא. אמתניתין קאי והוי סתם ואח"כ מחלוקת:

מאן דאמר נהר ממש אע"ג דלית ביה מיא. ואע"ג דברשות הרבים בעי ט"ז אמות הכא סגי בח' אמות מתוך שהנהר עמוק וגם יש בו קרירות מים שעוברים בו תמיד: **אלו** מפסיקין לפאה כו'. במסכת פאה (פ"ב מ"א) גרס בסדר המשנה דרך היחיד ואח"כ דרך הרבים ומפרש בירושלמי דמשום סיפא איצטריך למיתני דקתני הכל מפסיקין לזרעים ואינו מפסיק לאילן דקמ"ל דאפילו דרך הרבים אינו מפסיק לאילנות ועוד [קא] חשיב שם שביל היחיד ושביל הרבים הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים והשתא שביל היחיד איצטריך לאשמועינן דאע"פ שהוא קטן מדרך מפסיק מאחר שהוא קבוע ודרך היחיד אצטריך דס"ד כיון שאין קבוע לא מפסיק אע"פ שהוא רחב ושביל הרבים אצטריך דס"ד אמינא דבשביל היחיד הוא דבעינן קבוע בימות החמה ובימות הגשמים אבל שביל הרבים אע"פ שאין קבוע בימות הגשמים מפסיק קא משמע לן:

שמחלקת שלל לאגפיה. כשגדלה האמה מתמלאה מים כורות שיחין ומערות שסביבותיה שמשקין בהם השדות:

ולים

עין משפט
נר מצוה

נו א מיי' פי"ד מהלכות נזקי ממון הלכה ג סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' תים סעי' ג ד:
נז ב מיי' שם וגרס בקולחת ועיין במ"מ טור ש"ע שם סעיף ה:
נח ג מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ד:
נט ד מיי' פ"ג מהל' מתנות עניים הל' ב:
ס ה מיי' שם הלכה ג:

מסורת הש"ס

א) [ב"מ נב. ע"ש], ב) גי' הרמב"ם בקודחת, ג) פ"ה דמאיה ועיין רש"ל, ד) מהרש"ם מ"ג, ה) פאה פ"ב [מ"א] כ"כ נה. מנחות סא: ת"כ פי' קדושים, ו) כ"א פליו, ז) בס"א: במתניתא, ח) [וער' תוספות חולין נד: ד"ה כשלא].

* * *

תורה אור השלם

א. וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם מִבֹּאר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִאוּ אֶל דָּוִד וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם וַיַּסֵּךְ אֹתָם לַייָ׃
שמואל ב כג טז

* * *

מוסף רש"י

ואלו מפסיקין לפאה. לתת שתי פאות (מנחות סא:). הנחל. כגון נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע, קרקע קשה מלא צרורות ואבנים שאין ראוי לזריעה (רשב"ם ב"ב נה.). והשלולית. קבוצת מי גשמים (שם) ואם יש שם זריעה מכאן ומכאן נותן פאה לכל אחד ואחד, דהוית שלולית מפסקת להו (מנחות סא:). ודרך הרבים. ט"ז אמה (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones